

Verksamhetsområde Rättspsykiatri Skåne

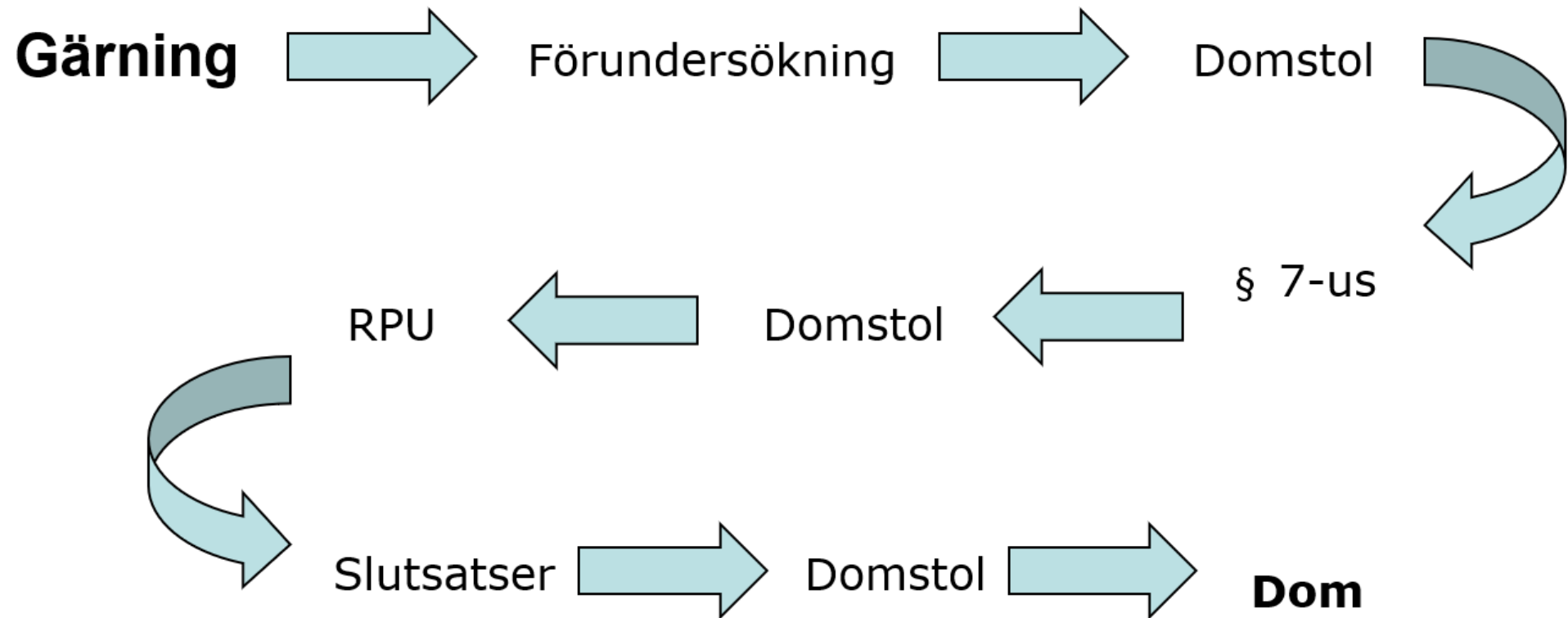
Skånegemensam Samverkansgrupp Psykiatri

4 juni 2026

Bo R Knutsson, verksamhetschef

Hur blir man patient i rättspsykiatrisk vård?

Syfte och mål med den rättspsykiatriska vården

Den rättspsykiatriska vårdens huvudsakliga syften är att behandla/habilitera psykisk sjukdom och psykiska störningar samt att minska risken för återfall i allvarlig brottslighet.

Målet är att patienten ska klara ett liv i samhället med minsta möjliga stöd från psykiatrisk vård.

Rättspsykiatri Skåne

Område Norra och Södra

Helsingborg

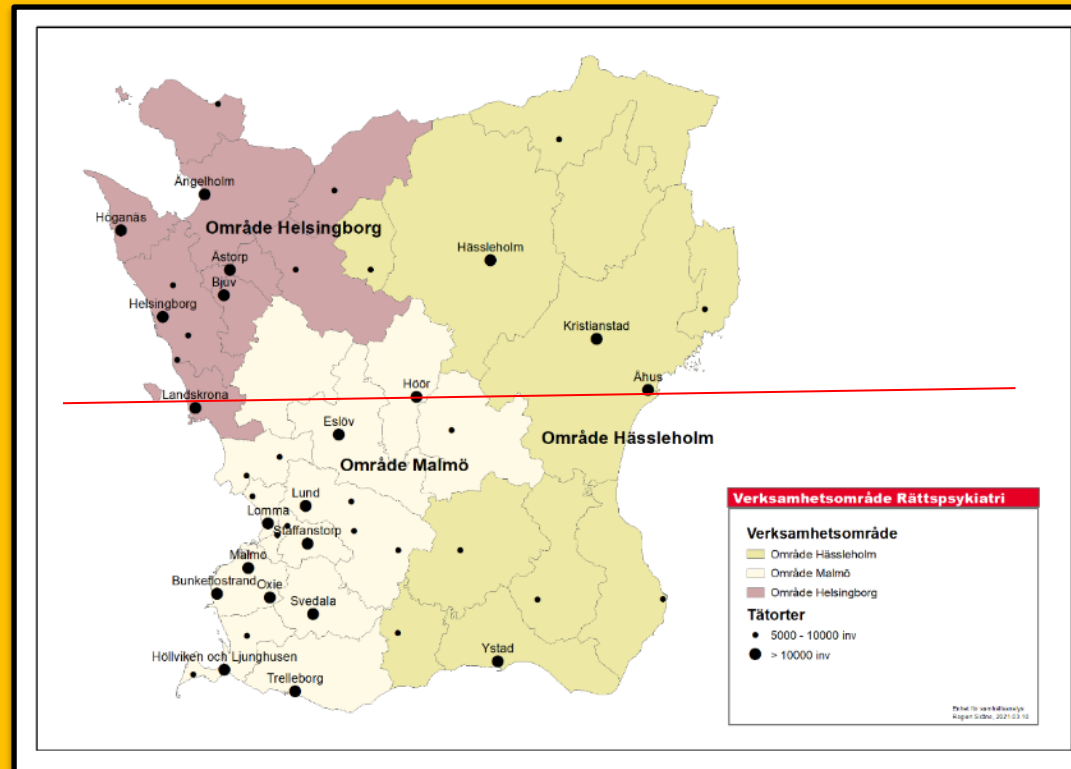
Slutenvård (klass 2): 1 enhet, 14 vårdplatser
Öppenvård

Malmö

Öppenvård

Trelleborg

Slutenvård (klass 2): 4 enheter, 51 vårdplatser

Hässleholm

Slutenvård (klass 3): 3 enheter, 37+1 vårdplatser
Öppenvård

Kristianstad

Slutenvård (klass 3): 1 enhet, 9 (10+1) vårdplatser

Placering av patienter styrs av säkerhetsklasser

Totalt ca 350 patienter (i slutenvård och öppenvård inkl externt placerade)

Ca 410 medarbetare

Verksamhetsfakta

Totalt antal vårdplatser:

111 +2

Antal vårdplatser med säkerhetsnivå 2:

65

Antal vårdplatser med säkerhetsnivå 3:

46+2

Vid behov av säkerhetsklass 1 finns avtal med Region Kronoberg – Växjö
Avtal med Göteborg och Falköping

Vilka är våra patienter?

- 85% av manligt kön
- Har oftast psykosdiagnos i kombination med bland annat missbruk
- Haft bristande skolgång och saknar vanligen sysselsättning och stabil ekonomi
- Sviktande socialt nätverk, ofta finns brottsoffret inom närmaste kretsen

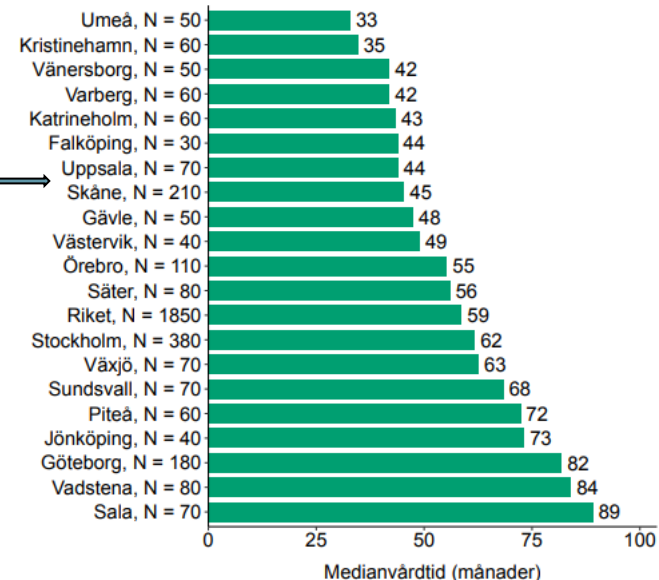
Gemensamt för nästan alla är att de behöver hjälp av kommunen med ekonomi, boende och sysselsättning

Vårdplatsbrist

- Vo Rättspsykiatri har ett uttalat vårdplatsbristläge med högt inflöde av domstol vårdöverlämnade personer.
- I dagsläget finns patienter som i häkte väntar på vårdplats, patienter på frifot som i hemmet väntar på vårdplats och patienter i rättspsykiatrisk öppenvård som svårligen kan få plats att återinläggas vid sviktande mående. Även antalet patienter som vårdas externt på rättspsykiatriska kliniker utanför Skåne har ökat.

Vårdtid

Figur 66. Medianvårdtid för patienter med avskriven vård under perioden 2009–2024.

Källa: Nationellt kvalitetsregister
RättspsyK, årsuppföljning 2024

Rättspsykiatrisk vård är inte tidsbestämd, utan vårdbehovet avgör hur länge vården ska fortgå.

Vanligen ett par år i slutenvård och ytterligare några år i öppenvård

Medianvårdtiden för patienter som skrevs ut under perioden 2009-2024 var **45 månader** (från dom till avskriven vård).

Vårdinnehåll

Individuell vård - men utifrån en standardiserad process

Vanligen innehåller vården:

- Medicinering
- Samtal
- Funktionsträning
- Frigång / permission
- Nära kontakt med patientens nätverk
- Samverkan med kommun

**Psykiatri, habilitering och
hjälpmedel**
Förvaltningsledning

BESLUT
2022-05-02
Dnr 2022-000003

Ärende
Vårdprocess Rättspsykiatri

Ersätter tidigare beslut
Ny

Föredragande
Katarina Hartman

Beslutet omfattar
Verksamhetsområde Rättspsykiatri

Dölges
Förvaltningen

Gäller från och med
2022-05-02

Uppföljning
Revidering sker inom ramen för verksamhetsområdets interna och externa revisioner av det integrerade ledningssystemet för kvalitet och arbetsmiljö.

Beslut

Vårdprocess Rättspsykiatri
Bilagor:
Planera, ta emot
Utreda, bedöma
Behandla, åtgärda
Överföra, skriva ut

Rättspsykiatriens vårdprocess finns publicerad på Rättspsykiatriens hemvist/Sharepoint.

När är man "färdigbehandlad" i slutenvård?

Det är (oftast) inte sjukvården som äger frågan, *utan Förvaltningsrätten.*

För att Förvaltningsrätten ska kunna pröva om en patient kan vårdas inom öppenvård behöver vissa kriterier vara uppfyllda:

- ett stabilt psykiskt mående inklusive drogfrihet (sjukvården)
- en fungerande ekonomi ofta med hjälp av förvaltare/god man (överförmyndaren)
- ett stabilt boende (kommun)
- en varaktig sysselsättning, arbete eller praktik om möjligt utifrån förutsättningar (arbetsgivare eller kommun)

Förvaltningsrätten utfärdar "Särskilda villkor"

Insatser från kommun är nästan alltid nödvändiga för att möjliggöra ett liv i samhället

Öppenvårdens uppdrag

- Fortsätta föra patientens vårdprocess framåt med målet att vården en dag ska kunna avskrivas helt
- Tillse att patienten följer särskilda villkor
- Utifrån behov utreda och behandla
- Stödja, följa upp och behandla patienten
- Samverka

Bakomliggande orsak till förlängda slutenvårdsprocesser och till återinläggning från öppenvård till slutenvård

- Missbruk
- Sviktande boendesituation
- Oförmåga att upprätthålla särskilda villkor på anvisat boende

Vi funderar över:

”Hur kan samverkan mellan region och kommuner utvecklas för att säkerställa att föreslagna och beviljade insatser också är tillräckliga och ändamålsenliga?”

Exempel på invecklade ärenden

- *Kommun och region har olika syn på frågor som rör boende, behov, lämplighet etc.*
- *Tilldelning av boende dröjer, beslut finns.*
- *Långa beslutsprocesser, överklaganden till högsta instans.*

Samverkan - en av de viktigaste beståndsdelarna i rättspsykiatrisk vård

Hur kan den utvecklas framöver?

Avtal om ansvarsfördelning

- 10. Åtagande kring personer med psykisk funktionsnedsättning
Samarbetet beträffande personer med psykiska funktionsnedsättningar regleras sedan 2013 i en ramöverenskommelse. Varje kommun ska teckna lokala överenskommelser med Region Skåne. Se bilaga 5:
”Ramöverenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner gällande personer med psykisk funktionsnedsättning samt barn och ungdom som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa”.

Ramöverenskommelse 3.3.1

- Viktiga delar i kommunens ansvar för målgruppen är: • Insatser enligt SoL, LSS och hälso- och sjukvård enligt HSL och avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne vid öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk tvångsvård.
- Viktiga delar i Region Skånes ansvar för målgruppen är: • Hälso- och sjukvård enligt avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso och sjukvården i Skåne vid permissioner från psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk tvångsvård.